

Alegat. 37.

W n i o s e k.

Wysoki Sejm uchwalić raczy

obok załączony projekt ustawy o drogach publicznych nieeraryalnych dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów, dnia 8. Czerwca 1880.

Abrahamowicz

wnioskodawca

*Waygart, Dr. Czajkowski, Max, Romanowicz, J. Jocz, X. Buchwald, Garbaczyński, Wernicki,
X. Liske, Ochrymowicz, Łazarski, Szumańczowski, Żywicki, Sptawński, Lenartowicz.*

U s t a w a

z dnia . . . ^{go} 18 . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi
wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o drogach publicznych nieera-
ryalnych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu krajowego Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi
z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

I. Ogólne postanowienia.

§. 1.

Ustawa niniejsza obejmuje postanowienia o drogach krajowych, powiatowych i gminnych.

§. 2.

Drogami krajowemi są drogi obecnie pod tą nazwą istniejące i te które ustawą krajową
za drogi krajowe uznane będą.

§. 3.

Drogami powiatowemi są drogi obecnie pod tą nazwą istniejące i te, które uchwałą
Rady powiatowej lub Sejmu krajowego (§. 5. ust. 2) za powiatowe uznane zostaną.

§. 4.

Wszystkie drogi do publicznego użytku przeznaczone a nieobjęte §§. 2 i 3 są drogami
gminnemi.

§. 5.

Za drogi powiatowe uznane być mają najważniejsze drogi dla handlowej i przemysłowej
komunikacyi pewnej okolicy, w szczególności zaś te, które przechodząc przez dwa lub więcej po-
wiatów, łączą te z większemi miastami, lub stacyami kolei żelaznych.

Jeżeliby która z Rad powiatowych ociągała się z powzięciem uchwały co do uznania drogi takiej za drogę powiatową, albo jeżeliby pomiędzy Radami sąsiednich powiatów nie nastąpiło porozumienie, co do założenia lub budowy drogi mającej ważność komunikacyjną a przecinającej dwa lub więcej powiatów, natenczas Sejm krajowy na podstawie zbadania sprawy przez Wydział krajowy i po rozpoznaniu opinii właściwych Rad powiatowych może uznać taką drogę za powiatową.

§. 6.

W każdym powiecie podzielone zostają drogi gminne na drogi ważnej i drugorzędnej komunikacji.

Za drogi gminne ważnej komunikacji uznane być mają:

a) drogi, które bezpośrednio łączą miasta i miasteczka tak pomiędzy sobą, jakoteż z drogami bitymi lub stacyami kolei;

b) drogi, które przechodząc przez dwie lub więcej osad wiejskich, prowadzą bezpośrednio do miast, miasteczek, dróg bitych, lub stacyj kolei żelaznych.

§. 7.

Dla dróg gminnych ważnej komunikacji ustanowieni być mają na koszt powiatu, drożnicy. Drożników tych w każdym powiecie ma być najmniej czterech.

§. 8.

Zakładanie dróg krajowych i powiatowych ma poprzedzać pertraktacya z interesowanymi dla zbadania i oznaczenia konkurencyi dobrowolnej na rzecz budowy drogi, lub jej konserwacyi, tudzież przyzwolenie władz ze względów politycznych i wojskowych, a nadto przy drogach powiatowych przyzwolenie Wydziału krajowego.

Do zskładania dróg gminnych potrzeba przyzwolenia politycznej władzy powiatowej i Wydziału powiatowego.

Pierwszeństwo budowy przy równoważących się warunkach przysłuża tym drogom dla których ofiarność interesowanych okaże się największą.

§. 9.

Wszystkie urządzenia przeznaczone do uzupełnienia ochrony lub bezpieczeństwa dróg, mianowicie: mosty, przewozy, budowy sztuczne i t. d. uważane będą za część tej drogi, na której się znajdują; ze względu jednak na szczególną ważność lub kosztowność budowy może zrobić wyjątek od tego pravidła Sejm krajowy, przyjmując koszta budowy lub utrzymania tych przedmiotów na fundusz krajowy, a co do dróg gminnych, także Rada powiatowa, przyjmując je na fundusz powiatowy.

§. 10.

Własność nieruchoma potrzebna na rzecz drogi publicznej, ma być nabytą w drodze wywłaszczenia wedle istniejących ustaw i przepisów.

§. 11.

Zaniechanie drogi krajowej wymaga: ustawy krajowej — drogi powiatowej: uchwały Rady powiatowej, przyzwolenia c. k. Namiestnictwa i Wydziału krajowego — drogi gminnej: przyzwolenia Rady powiatowej i politycznej władzy powiatowej.

Zaniechana droga krajowa a nie uznana za powiatową, równie jak zaniechana droga powiatowa, stają się drogami gminnymi, o ile służą do użytku publicznego (§. 4)

Zaniechana droga a do użytku publicznego nie służąca ma być sprzedaną na rzecz funduszu tej kategorii dróg, do której należała. Wydział krajowy dla dróg krajowych, Wydział

powiatowy dla dróg powiatowych i gminnych zarządzi bezzwłocznie oszacowanie gruntów i wezwie do zapłacenia ceny szacunkowej tych właścicieli, których grunta z drogą się stykają. Jeżeli przez nich cena ta w przeciągu dni 60 od doręczenia zawezwania złożoną nie zostanie, nastąpi sprzedaż przez licytację.

§ 12.

Niniejsza ustawa nie narusza praw i obowiązków opartych na dobrowolnych ugodach, lub innych specjalnych tytułach prawnych co do dróg wszelkich kategorii.

II. Pokrycie kosztów.

§ 13.

Koszta budowy i utrzymania dróg krajowych ponosi fundusz krajowy.

Czy i o ile powiaty, przez które te drogi przechodzą, przyczyniać się mają do kosztów budowy i utrzymania dróg krajowych, oznaczy w każdym poszczególnym wypadku ustawa krajowa.

§ 14.

Fundusz powiatowy ponosi:

- a) koszta budowy i utrzymania dróg powiatowych;
- b) koszta utrzymania drogowych dla dróg gminnych ważnej komunikacji;
- c) koszta utrzymania dróg gminnych ważnej komunikacji, o ile by te nie mogły być pokryte prestacjami, dodatkami do podatków bezpośrednich i innymi funduszami przeznaczonymi dla tych dróg, zaś koszta budowy i rekonstrukcji tychże dróg o ile by nie mogły być pokryte tak powyższymi funduszami jak i nadto składką pieniężną (§. 24).

Na rzecz dróg powiatowych użyte być mogą prestacje i fundusze dróg gminnych, jednakże tylko w granicach właściwej gminy katastralnej.

§ 15.

Na cele drogowe obowiązana jest Rada powiatowa nakładać corocznie powiatowe dodatki do podatków bezpośrednich w wysokości 3%, a w miarę potrzeby do 10% tychże podatków.

Jeżeliby Rada powiatowa nie dopełniła tego obowiązku natenczas Wydział krajowy po wysłuchaniu jej zdania wstawi w budżet powiatowy potrzebną kwotę i może nałożyć na jej pokrycie dodatki do podatków bezpośrednich aż do 10%.

Wyższe dodatki do podatków bezpośrednich na potrzeby drogowe uchwalić może Rada powiatowa tylko w granicach zakreślonych u stawą o Reprezentacji powiatowej.

Gdyby w pewnym powiecie corocznie opłacane powiatowe dodatki na cele drogowe, nawet w wysokości 3% przewyższały potrzebę — natenczas może Wydział krajowy zniżyć stopę procentową tych dodatków.

Zniżenie to jednak przyznane być może tylko na rok jeden i dopiero po latach najmniej trzech, od dnia wejścia niniejszej ustawy w życie.

§ 16.

Koszta budowy i utrzymania dróg gminnych ponoszą przedewszystkiem gminy i obszary dworskie w granicach swej gminy katastralnej:

- a) prestacyami,
- b) opłatą dodatków do podatków bezpośrednich,
- c) składką pieniężną.

§. 17.

Każda rodzina a względnie partya prowadząca samoistne gospodarstwo domowe. zamieszkała w gminie, lub na obszarze dworskim odrabia rocznie trzy dni piesze.

§. 18.

Robociznę prestacyjną można wykonać w naturze, wolno też wykupić się od niej w całości lub częściowo przez złożenie jej wartości pieniężnej z potrąceniem piątego procentu do kasy Wydziału powiatowego w przeciągu sześciu tygodni od dnia ogłoszenia repartycyi.

§. 19.

Zarządowi drogowemu wolno będzie zmienić robotę pieszą na ciągłą w stosunku dwóch dni pieszych do jednego dnia ciągłego.

Do roboty ciągłej pociągani być mogą tylko kontrybuenci posiadający inwentarz roboczy i uiszczający prestacyą w naturze.

Przy wykonywaniu prestacyi ciągłej i pieszej ma być wyznaczoną ile możności robota wymiarowa.

§. 20.

Za podstawę do obliczenia prestacyi rocznej służyć będą spisy rodzin względnie partyi. Spisy takie będą układane i utrzymywane w ewidencji, wedle instrukcyi Wydziału krajowego.

§. 21.

Do wykonania częściowej lub całkowitej prestacyi wyznaczone będą termina.

Nieodrobione w terminie prestacye wykonane być mogą bez zwłoki na koszt obowiązanych.

Nieużyte w ciągu roku prestacye winni obowiązani do dni trzydziestu po ukończonym roku spłacić do rąk Zwierzchności gmiunnej, wedle cen wykupna. Kwota pieniężna ztąd powstała przechodzi do funduszu dróg gminnych właściwej gminy.

§. 22.

Kto opłaca podatek bezpośredni uiszcza rocznie oprócz prestacyi osobistej, od każdego reńskiego po 3 centy dodatków do podatków bezpośrednich na drogi gminne.

Dodatki te ściągane wraz z podatkami wpływać będą do kasy Wydziału powiatowego na rzecz funduszu dróg gminnych właściwej gminy.

§. 23.

Gdyby ilość prestacyi lub opłacanych dodatków do podatków bezpośrednich przewyższały koszta starannego utrzymania dróg gminnych w pewnej gminie, natenczas może Rada powiatowa niżżyć takowe, lecz każdym razem tylko na przeciąg jednego roku.

§. 24.

Składka.

O ile prestacye, dodatki do podatków i inne fundusze dróg gminnych nie wystarczałyby na pokrycie kosztów budowy lub niezwykłej rekonstrukcyi dróg gminnych, w szczególności murowanie albo szutrowanie dróg, przestawianie albo budowe nowych mostów, urządzenia do ochrony, lub zabezpieczenia dróg, natenczas może Wydział powiatowy uchwalić i ściągnąć na ten cel składkę pieniężną w pojedynczych gminach, do której uiszczenia obowiązany jest każdy w miarę opłacanych podatków bezpośrednich.

Składka ta nie może w ciągu jednego roku wynosić więcej jak 5% od opłacanych podatków bezpośrednich.

§. 25.

Wolne od prestacyi są osoby — ustawą gminną uwolnione od ciężarów gminnych o ile nie posiadają własności lub przedsiębiorstwa odpowiednio opodatkowanego, osoby zostające w zupełnem ubóstwie, a z powodu wieku, słabości lub wadliwego zdrowia niezdolne do roboty i nie mające w rodzinie członków do niej zdolnych.

Od opłaty dodatków do podatków lub składki na drogi gminne wolne są fundusze zakładów gminnych i powiatowych, tudzież towarzystwa zaliczkowe.

§. 26.

Z pod postanowień niniejszej ustawy zawartych w §§. 16 do 25 co do sposobu pokrycia kosztów budowy i utrzymania dróg gminnych wyjęci są mieszkańcy miast: Lwowa, Krakowa, Tarnowa, Sanoka, Rzeszowa, Jarosławia, Sambora, Przemyśla, Złoczowa, Nowego Sącza, Tarnopola, Brzeżan, Zaleszczyk, Kołomyi, Drohobyczy i Stanisławowa.

Natomiast obowiązane będą miasta te, wszelkie drogi gminne w granicach ich gminy katastralnej położone, utrzymywać własnym kosztem w stanie najlepszym.

W razie zaniedbania tego obowiązku Wydział krajowy we Lwowie i Krakowie w innych zaś miastach właściwe Wydziały powiatowe, zarządzają i wykonują potrzebne roboty przy drogach na koszt obowiązującej gminy miejskiej.

§. 27.

Do funduszu krajowego również jak do funduszu dróg powiatowych i funduszu dróg gminnych wpływają:

1) Datki fabryk i przedsiębiorstw z używających niezwykłym sposobem drogę nieomyconą tudzież datki kolei żelaznych.

2) Dochody z myta.

3) Kary pieniężne za przekroczenia policyi drogowej, kary dyscyplinarne (§. 43.) i wynagrodzenia za szkody zrządzone na drogach.

4) Własne dochody z zarządu dróg, jak np. ze sprzedaży starych materiałów, niepotrzebnych gruntów i budynków, z wydzierżawienia drzew owocowych, trawy i t. p.

5) Ofiary dobrowolne, lub datki uiszczane na mocy specjalnych tytułów (§. 12.)

A do funduszy dróg powiatowych i gminnych także:

6) Subwencye.

Datki fabryk, przedsiębiorstw i kolei żelaznych, tudzież subwencye, służą tylko dla dróg i przedmiotów, dla których są przeznaczone.

§. 28.

Datki fabryk, przedsiębiorstw i kolei żelaznych.

Jeżeli użytkowanie kopalń, lub kamieniołomów, albo inne przedsiębiorstwo wyłącznie fabryczne drogą nieomyślną niezwykłym sposobem zużywa lub psuje, obowiązany będzie przedsiębiorca do osobnych datków na rzecz tej drogi.

Wysokość tych datków i sposób ich uiszczania należy oznaczyć dobrowolną ugodą między Wydziałem powiatowym a stroną.

W razie nieprzyjścia ugody do skutku, orzeka Wydział krajowy w porozumieniu z e. k. Namiestnictwem.

Wysokość tych datków ma być zastosowana do tej miary, w jakiej zużycie drogi przez przedsiębiorstwo powiększa koszta jej utrzymania.

Niemniej też przyczyniać się będą przedsiębiorstwa kolei żelaznych osobnemi datkami do budowy i utrzymania publicznych dróg dojazdowych, łączących stacje kolei żelaznych z najbliższemi drogami bitemi, miastami i miasteczkami.

Po zbadaniu sprawy na miejscu przez Wydział powiatowy w porozumieniu z polityczną władzą powiatową i przeprowadzeniu rokowań z przedsiębiorstwem dotyczącej kolei żelaznej co do wysokości datków i sposobu ich uiszczania: zatwierdzi Wydział krajowy dobrowolną ugodę, zawartą w tej mierze między Wydziałem powiatowym a stroną, w braku zaś onej, lub gdy się na nią Wydział krajowy nie zgadza, wyda orzeczenie w porozumieniu z e. k. Namiestnictwem.

Jeżeli to porozumienie nie nastąpi, rozstrzyga Ministerstwo spraw wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem handlu.

§. 29.

M y t a.

Myta: drogowe, mostowe, przewozowe na drogach powiatowych i gminnych, oraz myto kopytkowe, stanowią przedmiot osobnych uchwał sejmowych.

Strona prywatna, pobierająca myto na podstawie koncessyi mytniezej, obowiązana jest aż do wygaśnięcia nadanego jej prawa, utrzymywać przedmiot omyceny własnym kosztem i w należytem stanie.

Miejsce dla stacyj mytniezych na drogach powiatowych i gminnych, oznacza polityczna władza powiatowa w porozumieniu z Wydziałem powiatowym.

Spory co do uwolnienia myta rozstrzygają władze sądowe.

S u b w e n c y e.

§. 30.

Do budowy dróg powiatowych, ważnych pod względem komunikacyi, udzielany będzie zasiłek lub bezprocentowa pożyczka z funduszków krajowych.

Takąż subwencya daną być może do rekonstrukcyi dróg powiatowych albo budowy lub rekonstrukcyi dróg gminnych ważnej komunikacyi.

Toż samo może mieć miejsce z funduszu powiatowego dla dróg gminnych drugorzędnej komunikacyi.

§. 31.

Jeżeli droga krajowa lub powiatowa przechodzi przez miejską lub wiejską osadę i jedynie z powodu szczególnych potrzeb tych osad wymaga większych kosztów na budowanie ścieków, kana-

łów, bruków i t. p. całą ztąd wynikającą nadwyżkę kosztów budowy i utrzymania ponosi miejscowa osada.

§. 32.

Jeżeli z powodu uwzględnionych życzeń mieszkańców, zatem w interesie pewnej osady, drodze krajowej lub powiatowej, miałby być nadany kierunek przecinający tę osadę, która inaczej bez uszczerbku powszechnego ruchu mogłaby być pominięta, natenczas osada ta ponosi sama nadwyżkę wydatków, wynikłą z zmiany kierunku drogi.

§. 33.

Jak długo droga uznana za krajową lub powiatową oddaną nie zostanie w całości lub w części do użytku publicznego, komunikacya w kierunku tej drogi, ma być utrzymywana kosztem tych którzy do jej utrzymania dotychczas byli obowiązani.

§. 34.

Do uprzątnięcia śniegów i naprawy uszkodzonych przez wypadki elementarne dróg krajowych i powiatowych obowiązani są za wynagrodzeniem mieszkańcy osad najbliższych miejsca, w którem robota ma być wykonaną.

Wydział Rady powiatowej oznaczy okręgi tych osad i kolej, w jakiej one powoływane być mają do wykonywania takich robót.

Wynagrodzenie oznacza, co do dróg krajowych — Wydział krajowy, a co do dróg powiatowych — Wydział powiatowy.

Uprzątnięcie śniegów i naprawa uszkodzonych przez wypadki elementarne dróg gminnych, uważaną być ma jako czynność należąca do konserwacyi tych dróg.

III. O zakresie działania

Reprezentacyj i władz autonomicznych w sprawach drogowych, o ile nie jest oznaczony w paragrafach poprzedzających.

§. 35.

Sejm krajowy.

Sejm krajowy stanowi:

1. o funduszach potrzebnych na budowę i utrzymanie dróg krajowych;
2. o zasiłku z funduszu krajowego na rzecz dróg powiatowych i gminnych (§. 30).

§. 36.

Wydział krajowy.

1. prowadzi cały techniczny i administracyjny zarząd dróg krajowych, a naczelną nadzór nad kierunkiem, budową, utrzymaniem i funduszami dróg powiatowych i gminnych, wydaje w granicach niniejszej ustawy i w celu jej przeprowadzenia potrzebne rozporządzenia i instrukcyje administracyjne, rachunkowe i techniczne;

2. oznacza w wypadku przewidzianym w §. 15. jakimi środkami Rada powiatowa ma się przyczyniać do kosztów budowy i utrzymania dróg powiatowych i gminnej ważnej komunikacji, oraz w jakim porządku i czasie drogi te mają być budowane;

3. mianuje — jeżeli tego uzna potrzebę — delegatów lub komitety dla spraw drogowych, oznaczając ich zakres działania;

4. wyznacza w granicach dotacji sejmowej zasiłki lub bezprocentowe pożyczki z funduszu krajowego na rzecz dróg powiatowych i gminnych (§. 30);

5. stanowi cenę wykupna prestacyi w powiecie, jeżeli Rada powiatowa tego obowiązku w należytych czasach nie dopełni (§. 37.);

6. rozstrzyga spory pomiędzy Radami powiatowymi co do kierunku dróg powiatowych — w szczególności zaś rozstrzyga sprawy drogowe w drodze odwołania się doń wniesione.

§. 37.

R a d a p o w i a t o w a.

1. uchwała corocznie budżet drogowy dla powiatu i wysokość powiatowych dodatków do podatków na cele drogowe;

2. nadzoruje fundusze drogowe powiatowe i gminne;

3. rozdziela drogi gminne na drogi ważnej i drugorzędnej komunikacji;

4. oznacza ceny wykupna robocizny pieszej, przynajmniej na trzy miesiące przed rozpoczęciem każdego roku administracyjnego;

5. zniża wymiar prestacyi i procenta dodatków do podatków na drogi gminne w myśl §. 23. z zachowaniem jednakże równego stosunku pomiędzy prestacyami a dodatkami do podatku.

W y d z i a ł p o w i a t o w y.

§. 38.

1. Prowadzi cały techniczny i administracyjny zarząd dróg powiatowych i dróg gminnych ważnej komunikacji, utrzymuje ich inwentarze i przedstawia Wydziałowi krajowemu projekty i coroczne budżety drogowe, tudzież zdaje sprawę z końcem każdego roku o stanie i funduszach dróg powiatowych i gminnych Radzie powiatowej i Wydziałowi krajowemu;

2. przyjmuje i opłaca drożników w granicach uchwalonego budżetu, oraz karze i oddala niezdatnych lub niewypełniających powinności;

3. zarządza funduszami dróg gminnych i uchwała składki na cele dróg gminnych w myśl §fu 24.;

4. nadzoruje Zwierzchności gminne co do budowy i konserwacji dróg gminnych drugorzędnej komunikacji i zarządza celem ułatwienia komunikacji na tych drogach, co za stosowne uzna.

5. czuwa nad utrzymaniem dróg gminnych w miastach w myśl §. 25.

6. sprawdza przedstawione sobie przez Zwierzchności gminne i przełożenia obszarów dworskich wykazy prestacyjne i uzupełnia je.

7. oznacza jaka część prestacyi i funduszy dróg gminnych ma być użytą w pojedynczych gminach na rzecz dróg gminnych drugorzędnej komunikacji, a wyjątkowo i na rzecz dróg powiatowych; w każdym jednak razie tak, iżby z ogółu prestacyi i funduszy dróg gminnych (z wyjątkiem jednakże składowi §. 24) — najmniej jedna połowa tychże użytą została na rzecz dróg gminnych ważnej komunikacji.

8. Ustanawia jeżeli tego uzna potrzebę — okręgi drogowe i mianuje w tychże komitety, lub delegatów dla spraw drogowych, oznaczając zakres ich działania.

9. Rozstrzyga spory i rekursy w sprawach dróg gminnych.

10. Kieruje budową i utrzymaniem dróg krajowych o ile ta czynność została mu przez Wydział krajowy poruczoną.

11. Dostarcza Wydziałowi krajowemu na żądanie dat statystycznych tyczących się dróg powiatowych i gminnych.

§. 39

Zwierzchność gminna :

1. Prowadzi cały techniczny i ekonomiczny Zarząd dróg gminnych drugorzędnej komunikacji i przedkłada corocznie Wydziałowi powiatowemu preliminarz robót i potrzebnych funduszków do ich utrzymania.

2. Sporządza spis kontrybuentów w gminie i przedkłada takowy Wydziałowi powiatowemu wraz z wykazem tych mieszkańców w gminie, którzy w myśl §. 25 od prestacyi uwolnieni są.

3. Ogłasza w gminie rozkład prestacyi i cen wykupna robocizny.

4. Utrzymuje tabele roboty prestacyjnej i przedkłada je z końcem każdego roku Wydziałowi powiatowemu.

5. Dostarcza na każde wezwanie droźnika potrzebną ilość pieszego lub ciągłego robotnika na miejsce wykonać się mającej roboty przy drogach gminnych ważnej komunikacji, i czuwa nad jej pilnem wykonaniem.

6. Użycza komitetowi lub delegatowi drogowemu wszelkiej pomocy i wykonywa poruczone jej czynności.

7. Ściąga spłaty nieuiszczonych prestacyi w gminie i na obszarze dworskim.

8. Nadzoruje budowy i utrzymanie dróg gminnych ważnej komunikacji w poruczonym zakresie, jak niemniej wykonuje wszelkie polecenia tyczące się dróg — Wydziału powiatowego.

§ 40.

Przełożony obszaru dworskiego sporządza spis kontrybuentów zamieszkałych na obszarze dworskim i przedkłada takowy z końcem każdego roku Wydziałowi powiatowemu.

Ogłasza repartycję oraz ceny wykupna robocizny na obszarze dworskim, tudzież podaje do wiadomości Zwierzchności gminnej tych kontrybuentów, którzy w naturze prestacyę uiścić mają.

Wgląda celem kontroli we wszystkie czynności przekazane §. 39. Zwierzchności gminnej a w razie spostrzeżenia jakiegokolwiek nieprawidłowości, donosi o tem Wydziałowi powiatowemu.

§. 41.

Równocześnie z wejściem niniejszej ustawy w życie, wyda Wydział krajowy :

- a) Instrukcję techniczną w przedmiocie budowy, rekonstrukcji i utrzymania dróg gminnych.
- b) Instrukcję tyczącą się układania spisów kontrybuentów i utrzymywania jej ewidencji §. 20.
- c) Instrukcję co do szczegółowych obowiązków droźników.

IV. Środki zaradcze.

§. 42.

Jeżeliby Rada powiatowa lub Wydział powiatowy zaniedbywały swoje obowiązki, natenczas Wydział krajowy na koszt powiatu zaradzi temu w granicach obowiązujących ustaw.

Taż sama władza przysługuje Wydziałowi powiatowemu nad Radą gminną, Zwierzchnością gminną i przełożonym obszaru dworskiego; nadto może Wydział powiatowy członka zwierzchności gminnej i przełożonego obszaru dworskiego, zaniedbujących swe obowiązki skazać na grzywnę aż do 20 złr.

Koszta komisji wywołane przez żalącego się ponosi tenże, jeżeli zażalenie za niesłuszne uznanem zostało, w przeciwnym razie ponosi je właściwy fundusz drogowy.

V. Nadzór rządowy.

§. 43.

Władza polityczna winna czuwać, aby dróg publicznych każdy bez przeszkody mógł używać, tudzież, aby przez zaniedbanie drogi bezpieczeństwo osób i własności nie było zagrożone. W razie więc takiego zaniedbania zażąda zarządzenia od sprawującego bezpośrednią administrację, a gdy krok ten zostanie bezskutecznym, jakoteż w razach niebezpieczeństwa lub elementarnych wypadków, zarządzi bez zwłoki stosowne środki na koszt obowiązanych i zawiadomi o tem właściwy zarząd drogowy.

Ustawa niniejsza nie narusza przyznanego w ustawie gminnej i w ustawie o reprezentacji powiatowej władzom rządowym prawa nadzoru nad reprezentacją gminną i powiatową, systema uchwał tych reprezentacyj.

VI. Odwołanie się do wyższej władzy i przedstawienia.

§. 44.

Wszelkie odwołanie się lub przedstawienie do wyższej władzy autonomicznej, ma być wniesione w przeciągu dni 14 od dnia doręczenia lub ogłoszenia uchwały.

Od orzeczeń władzy politycznej wydanych z mocy §. 50 niniejszej ustawy, można odwołać się do c. k. Namiestnictwa, które rozstrzyga sprawę w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

VII. Egzekucya.

§. 45.

Wszelkie należitości oznaczone tą ustawą, jeżeli nie polegają na tytułach prawa prywatnego, gdy nie są uiszczone w terminie, ściągane będą w drodze egzekucyi politycznej mianowicie: prestacye, wykupna od prestacyi, dodatki do podatków, składka pieniężna na rzecz dróg gminnych, wydatki poniesione wskutek przedsięwzięcia środków zaradczych na koszt powiatu, gminy, przeło-

żonego obszaru dworskiego, członka Zwierzchności gminnej, równie jak i kontrybuentów; kary dyscyplinarne, wynagrodzenie za szkody zrażone na drogach, kary policyjne za przekroczenia przepisów drogowych, datki z powodu niezwykłego zużycia drogi, tudzież koszta postępowania wykonawczego.

Egzekucję przeprowadza: polityczna władza powiatowa względem gmin i obszarów dworskich tudzież kontrybuentów w gminie i na obszarze dworskim.

Na wezwanie władz zarządzających lub nadzorujących, winna polityczna władza powiatowa z ominięciem gminy, a względnie obszaru dworskiego, jako całości, przystąpić do egzekucyi wprost przeciw pojedynczym kontrybuentom.

VIII. Postanowienia końcowe.

§. 46.

Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem wyda w granicach niniejszą ustawą określonych, potrzebny regulamin.

§. 47.

Ustawa niniejsza obowiązywać będzie w rok od dnia ogłoszenia jej w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych.

Z dniem wejścia jej w wykonanie, traci moc obowiązującą ustawa z 18 sierpnia 1866 r. o prestacyach i kompetencyi eo do dróg publicznych.

§. 48.

Wykonanie niniejszej ustawy polecam Memu Ministrowi spraw wewnętrznych.

